

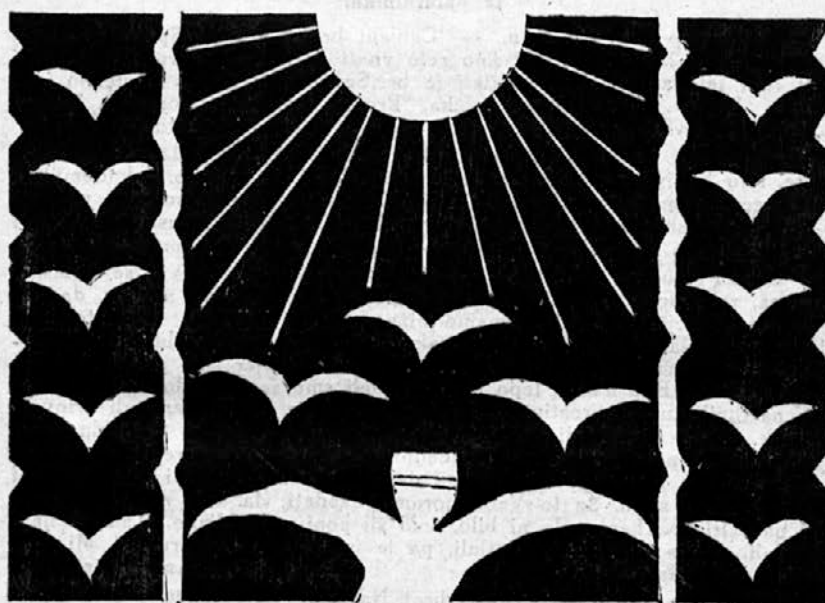
Poštšina plačana v gotovini.

Leto 1925/26, št. 1. sept.

ORLIČ

LETNIK JESTI

L J U B L J A N A

VSEBINA

R. Trnovčan: Naša četa. (Pesem.)	1
»Orličev« pozdrav svojim zvestim.	1
Br. Nardžič: Kakšen Orlič bodi doma in drugodi?	2
Jernej Sitar: Orlič, bodite junaki.	3
Gozdovnik Lisjak: Kako smo pri Gozdovnikih taborili?	4
Br. E.: Pri čebelah.	6
Med. Viktor Kocjančič: Dihaj skozi nos.	6
Br. Ladislav: Raca na vodi.	8
Ivan Langerholz: Pisatelj hočeš biti?	9
Za bodrilo in razvedrilo.	12

Vesela pošta br. Nardžiča.

Iz nabiralnika.

Škale pri Velenju. — Cenjeni brat Nardžič! Sporočam Vam, da je pri nas 22 Orličev. Vsi smo zelo vneti za orlovsko organizacijo. Vsi tudi radi telovadimo. Naš vaditelj je br. Sevčnikar. Sedaj se učimo igrati »Sirota Jerica«. Jaz bom za palčka. Prosim, denite ta dopis na Veselo pošto. Bog živi!

Martin K., Orlič.

Poljane nad Škofjo Loko. — Dragi br. Nardžič! Ali še ne veste, kdo je šival na tistem stolu, ki sem sedel na njem pri akademiji, o kateri sem Vam že pisal? Sam ožak Noe na ladji ob vesoljnem potopu! — Na tekmi smo se letos dobro odrezali. 19. julija smo nastopili v Stari Loki. Ali bomo letos šli na Blegoš? — Bog živi!

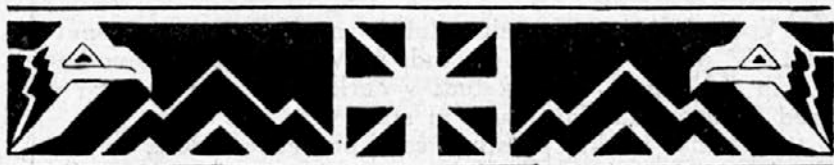
Krmelj Leopold.

Šmartno pri Litiji. — Dragi br. Nardžič! Prvič se oglašam pri Vas, zato upam, da mi boste prizanesli. Povedati Vam moram, da nas je zopet precejšnje število. Imamo nižji in višji naraščaj; nižji šteje 36, višji pa 23 članov. Telovadimo vsako nedeljo; nižji dopoldne, višji popoldne. — 24. maja smo šli na izlet na Sv. Goro, kjer smo prišli skupaj z drugimi Orliči. Bilo nas je lepo število. Imeli smo se prav dobro. Popoldne smo nastopili tudi s prostimi vajami. — 21. junija smo praznovali orlovski praznik. Ob 8 smo imeli sv. mašo in skupno sv. obhajilo. Popoldne smo pa priredili lepo naraščajsko akademijo, kjer nam je v prelepem govoru g. dr. Rožman opisal pomen našega dela. Dali smo se tudi slikati. Tudi Vam pošljemo sliko. Še to Vam moram povedati, da smo zelo dolgo čakali na »Orliča«; ker ga le ni bilo, smo šli ponj v Ljubljano. Tam so nam povedali, da so ga nam že poslali, pa je menda odletel drugam. Mi smo seveda dobili drugega. Bog živi!

Anton Strjan.

Loški potok. — Cenjeni brat Nardžič! Zelo dolgo je že, odkar sem se Vam namenil pisati, a ne vem, kaj me vedno zadržuje. Hočem Vam nekoliko opisati, kako se imamo. Lansko leto nas je bilo samo 27, to pa zato, ker l. 1923. nismo imeli vaditelja. Tudi »Orliča« nismo nič dobili. Vsi so že mislili, da nas ni več. Ko pa je br. vaditelj prišel od vojakov, smo zopet začeli s telovadbo. Lansko leto smo imeli dvakrat skupno sveto obhajilo ter dva izleta: enega k Novi Štifti, drugega na Bloke. Tudi telovadba je šla še precej dobro. In to je tudi druge privabilo, da nas je sedaj že 56. Spomladi smo imeli skoraj vsak dan vaje in smo se že dobro naučili. Imeli smo pa hudo nasprotovanje. Pa mi se nismo ustrašili, ampak še rajši smo hodili. Kadar je rekel brat vaditelj, naj pridemo, smo vedno

Nadaljevanje na predzadnji strani.

R. Trnovčan.

Naša četa.

»Četa, stopaj!« poveljuje Vinko.
Vse koraka: Viktor in Matejček,
Ivan, Dámjan, Polde, Jagrov Tinko,
vseh najzadnji sam Urbančkov Drejček.

Naša četa je mladosti polna.
Vse je bistro, jasno, vse veselo:
kaj nam mari sence tema bolna,
četa naša stopa krepko, smelo.

»Četa, stoj!« je rekel naš voditelj.
Vse obstalo je kot ukovano,
čvrsto — kot za dom možat boritelj,
živo — kakor solnce razigrano.

Naša mlada četa je mogočna
kot krdelo silnih gorskih ptičev:
duše jasne, volja nam odločna —
to je naša četa — čast Orličev!

„Orličev“ pozdrav svojim zvestim.

Dragi Orličiči in Orličice! Že šesto leto začenjam prihajati med Vas — Vaš prijatelj in bratec, Vaš »Orlič«. Vsako leto sem se resnično potrudil, da bi Vam bil všeč, toliko pa še nikoli ko letos.

Nadel sem si novo obleko, vso lepo in praznično, da me boste rajši imeli.

Naročil sem si novih pesmi, novih slik, povesti in spisov, da Vam ne bo pri meni dolgčas.

Navduševal Vas bom še bolj ko doslej za lepo orlovsko misel in bom napravil iz Vas vrle, krščansko značajne fante in dekleta.

Vodil Vas bom v telovadnico, na sestanke, pa spet na izlete v prosto naravo, pa tudi k Vam na dom bom stopil včasih z Vami — seveda tudi v cerkev, kjer je najlepši dom pred Jezusom za Vašo dušo in srce.

In kadar bo kaj prostega časa po resnem delu, se bom z Vami smejal, pripovedoval in poslušal smešnice, pa tudi zastavil težko uganko.

Orlič in Orličice, povejte mi: ali nam ne bo lepo takole skupaj? Težko bi nam bilo drug brez drugega, zato si danes ob nastopu novega letnika obljubimo neomajno zvestobo!

Jaz sem že obljubil zvestobo Vam in besede ne bom požrl. Tudi Vi obljubite zvestobo meni, in besede nikari ne požrite! Naj se sliši do kraja zemlje in do oblakov neba naša obljuba: zvestoba za zvestobo!

In sedaj, moji zvesti in moje zveste, sedaj Vas na vso moč lepo pozdravlja in Vas vabi v svoj prijateljski in bratski objem

Bog živi!

Vaš stari, vedno mladi

»Orlič«.

Br. Nardžič.

Kakšen Orlič bodi doma in drugodi?

To se da zelo kratko povedati, čeprav morda ne verjame vsak. Če bi bili vsi Orliči taki kot je sosedov Jaka, smo lahko vsi zadovoljni z njimi.

Če pa ne veste kakšen je sosedov Jaka, vam lahko povem, kako se bere o njem v neki pesmi, ki jo je zložil gospod župnik Anton Hribar.

Sosedov Jaka je:

Priden, pridobiten,
pameten, nič siten!

Če je tak — ali ni fest fant? Torej, Orlič, kar k temu Jaketu v šolo, in če dobro izdelate — vsa čast vam!

Priden! Sosedov Jaka dela in še prav rad. Od jutra do večera je pri delu. Včasih dela z rokami: kmetuje na polju in doma, pomaga očetu in materi, popravlja razno orodje pri hiši in še sto takih reči. Včasih pa dela z glavo: bere lepe knjige, se uči in si tudi marsikaj zapiše, da ne bi pozabil, kar je bral. — Ker pa za pridnega človeka ne velja samo ukaz: delaj, ampak tudi moli, zato Jaka rad moli, in sicer večkrat na dan, posebno rad in veliko pa ob nedeljah in praznikih. Jaka ve, da kdor dela in moli, ima pri svojem delu obilo blagoslova iz nebes.

Pridobiten! Sosedov Jaka ne dela samo zato, da mu ni dolgčas. Njegovo delo je pridobitno, to se pravi, z njim zmerom kaj za služi. Ker pomaga očetu in materi, si za služi obleko in hrano, pa še posebej kakšen groš za članarino pri Orlih ali za v žep, kadar jo mahne na izlet. Če pa malo utegne, nabere gob v gozdu in jih posuši, nareže ob vodi vrbovih šib in še marsikaj takega. Vse to ob svojem času proda, denar pa z materinim dovoljenjem da za lepe nove knjige, ali ga pa naloži pri odseku v »Čebelico«. Sosedov oče večkrat rečejo: E, ne bo ga gospodarja pod zvonom čez našega Jaketa!

Pameten! To je še posebno veliko vredno! Jaka ve, kaj je prav. Neumnih besed zastoj pričakuješ iz njegovih ust. Družčine prismojenih fantalinov se ogiblje. Cigarete še ni prižgal in pravi, da je tudi ne bo. V gostilno gre samo v tujem kraju, pa pije najrajši brez alkohola ne pijače. Redko spije kakšno kupico vina, dveh pa nikoli. Zato ima pa glavico vedno bistro in se zna z vsakim človekom pomeniti, da je veselje. Z najtrdnejšim gospodarjem v vasi se ne boji pomoževati o gospodarskih rečeh.

Nič siten! Ena največjih napak naših ljudi je sitnost. Vse ogodrnjajo, v vse se zaletavajo, nobena reč jim ni po volji. Potrpeti ne znajo toliko kot je za nohtom črnega. Tak človek pokvari življenje vsem, ki so okoli njega, samemu sebi pa ukrade vse zasluzenje, ki si ga je z raznimi dobrimi deli pridobil. — Sosedov Jaka pa ni tak. Vedno ima vesel obraz, vsakemu privošči dobro besedo, z malim zna biti zadovoljen. Če ga pa včasih jeza »prime«, stisne ustnice in — molči. To vam je res fant, da mu ga ni para pod zvonom!

Da bi bil vendar vsak Orlič brez izjeme tak kot sosedom Jaka! To bi ga imeli radi — Bog in ljudje!

Hm, tak naj bi bil torej vsak Orlič. Kakšna pa vsaka Orličica? Tudi to se lahko prav kratko pove:

**Pridna, pridobitna,
pametna, nič sitna!**

Jernej Sitar.

Orlič, bodite junaki!

Bratci, gotovo ste že letos napravili izlet v naravo in uživali skupno krasen poletni dan. Bili ste veseli, ker ste bili vsaj eno popoldne prosti vsakih skrbi v božji naravi. Ni težila vašega srca bol, ni kalila vašega veselja žalost. Občudovali ste lepoto narave, lepoto domovine, delo božjih rok. Ptičke

so razveseljevale vaša srca in cvetlice so vas vabile, da se okinčate ž njimi. Vsa narava je bila za vas in z vami. Vi ste jo uživali, ...

Pa morda je bil med vami kdo, ki se mu je ob pogledu na lepoto narave in domovine porosilo oko. Zakaj?

V duhu je videl bol in gorje svojih dragih, trpljenje so-bratov in nepregledne trume bednih, ki povešenih glav, s trudno nogo korakajo prezgodnjemu grobu naproti.

Nedolžni med njimi pridušeno ihte, krivci tega trpljenja s kletvico na ustih še dalje izzivajo jezo božjo.

Rodne hiše trpečih razpadajo, ker izmozgane in uničene so tiste moči, ki so gradile slovenske domove.

Tujcu se je zahotelo naše zemlje in s pomočjo sovraga **alkohola** trebi in uničuje naš rod. Tisoče glasov proseče vprašuje: **Alkohol**, ali še ni dovolj grobov? In on — brez odgovora nadaljuje svojo smrtonosno žetev. . . . .

Po slovenski zemlji, s krvjo in solzami porošeni, so vstali borilci tistega, ki je na križu razpet med nebom in zemljo vzkliknil: Žejen sem! Kot mogočna armada križa ste vstali tudi vi, dragi Orličiči, da pomagata rešiti naš narod pogina.

Iz ljubezni do Jezusa, v pomoč narodu, za srečo in njega blagostanje sklenimo: Kot mladi junaki se bomo borili z molitvijo, z besedo, z zgledi in dejanji za vas, dragi starši, za vas, ljubljene bratje in sestre, za tebe, slovenska mladina, za tebe, slovenski rod!

Alkoholu pa boj na življenje in smrt!

Bog živi!

Gozdovnik Lisjak.

Kako smo pri Gozdovnikih taborili?

Tudi jaz sem bil na taborenju Gozdovnikov od 16. do 30. julija tega leta v prelepi dolini Kamniške Bistrice — pol-drugo uro nad Kamnikom. Kako je bilo, prav rad popišem.

Dne 16. julija smo odšli iz Kamnika. Vreme je bilo sila neprijetno. Lilo je kakor iz škafa.

Okoli 11 dopoldne smo dospeli na taborišče. Najbolj smo občudovali divno Bistrico, ki se živahno peni in pošilja svoje krepke valove s čudovito silo navzdol proti Kamniku.

Taborišče je bilo ob robu gozda, pred njim se je pa razprostirala majhna ravnica, na kateri je bila prirejena kuhinja. Sredi je stal totém,* poleg njega je bil skopan

* »Totém« je nekak mlaj, na katerem je naš gozdovski znak in prapori vseh oddelkov, ki se imenujejo »družine«. Vsaka družina ima na praporu spleteno glavo posebne živali, ki si jo zbere za znamenje. Moja družina ima na praporu lisjaka.

jarek v obliki kroga in v tem krogu je plapolal naš »večni taboriščni ogenj«. Zadaj za totémom so pa stali šotori. Bilo jih je 10 in največji je imel prostora za 30 oseb. Vse to so postavili naši tovariši, ki so bili že pred nami v taborišču.

Prvo delo novодоšlih Gozdovnikov je bilo, izkopati jarke okoli šotorov, da je preobilna voda odtekala. Uživali smo pa ta dan in še naslednji samo mrzlo hrano, ker zavoljo dežja ni bilo mogoče kuhati.

Zvečer od 8. do 9. ure je bil posvèt. Glavar je zažvižgal in zaklical: »K posvètu!« Na mah smo bili vsi zbrani in glavar je sédel na svoj vzvišeni prostor. Pozdravil nas je: Mir z vami! Vsi smo odgovorili: In s teboj! Potem nam je v nekaj besedah označil pomen taboriščnega ognja. Ta ogenj naj namreč neprestano spominja Gozdovnika na njegove dolžnosti.

Za tem smo dobili besedo mi in je smel vsak vprašati, kar je hotel. Ko ni bilo več novih vprašanj, je glavar posvèt zaključil in začeli smo peti. Najprej smo zapeli gozdovniško himno in potem razne narodne pesmi. Končno je prebral taborovodja red nocojšnje straže in ob 10. uri smo se odpravili spat v šotore.

Stražnika sta navadno za vsako nočno uro po dva. Preden nastopita službo, si opašeta bodalce, vzameta široki klobuk, luč in palico. Hoditi morata 20 m oddaljena od taborišča gori in doli, paziti na vsako spremembo v bližini in od časa do časa popraviti ogenj, ki ne sme nikoli ugasniti.

Ko poteče določena ura, gre eden od obeh stražnikov zbuditi druga dva, ki morata takoj vstati, se opraviti in nastopiti stražo za naslednjo uro. Sele ko nastopita nova dva, smeta prejšnja iti počivat. Tako mine noč na taborišču.

Tista dva stražnika, ki sta na vrsti za stražo od 4. do 5. ure zjutraj, pa vzameta poleg prej omenjene opreme s seboj tudi rog. Ko je ura pet, se oglasi močan glas roga in takoj je ves tabor zbujen in na nogah. Poležavanje in lenuharenje je v taborišču neznano.

Samo nekaj minut je preteklo in že je glavar trikrat zažvižgal. Vsak je vzel krtačo, milo in zobno ščetko, pa hajdi v lepo urejeni vrsti doli k Bistrici! Tam smo vsi slekli srajce in smo si umili roke, obraz, ušesa in prsi, nato pa še zobe in vsa usta. Kdor je hotel, si je lahko umil tudi noge.

Ko je bilo to opravljeno, smo se zopet postavili v vrsto in smo odkorakali nazaj na taborišče. Srajc nismo smeli obleči nazaj, ker se je takoj začela telovadba, ki je najbolj zdrava takrat, če more svež zrak naravnost do naše kože.

Za telovadbo smo se oddelili v različne skupine: nekateri so si izvolili tek, drugi skok v višino ali v daljavo, tretji metanje diska (plošče), četrti metanje kopja, peti tekmo z žogo (toda ne nogomet, ker ta igra se zdi Gozdovnikom preveč sirova!) itd.

Telovadba je trajala do šestih. Nato se je zopet oglasil enkratni žvižg in takoj smo bili vsi v vrstah.

Sedaj se je začelo šele življenje. Najprej smo se vsi dobro oblekli in potem si je vsaka »družina« (6 do 12 mož) poiskala svoje ognjišče, da si skuha zajtrk.

Kako nam je šla kuha od rok in kako smo preživel dan, o tem pa prihodnjič!

Br. E.

Pri čebelah.

Stoji na vrtu čebelnjak,
iz panjev lije vonj sladak.
Kako šumi, kako buči,
najlepša godba se mi zdi.

Prepeva delavk pridni roj:
»Življenje delo je in boj.
Živi naj naša matica,
umrè lenoba trotovska!«

Ubogi trot!
Čbelica
preganja ga
iz kota v kot!

Lenuh — slabič!
Čbelica
ponese ga
na mrtvih grič.

Čuj, trot ječi:
»Jaz — debeluh
za sedem muh —
pa brez moči...?!«

Zapuščam svet
težkó, težkó —
o saj takó
sladak je med...«

Umira trot — — —
Čbelica
ponese ga
za stari plot — —

Med. Viktor Kocijančič.

Dihaj skozi nos!

Dve poti ima zrak v naša pljuča; ena vodi skozi nos in druga vodi skozi usta. Obe poti se pa v grlu združita v eno samo: to je sapnik.

Katera pot je pa bolj prava? Takoj vam povem, da pot skozi nos, ker je skozi nos dihati mnogo bolj zdravo.

Če si ogledamo pot skozi nos, ki jo napravi zrak pri dihanju, bomo to trditev lahko razumeli.

Pot skozi nos ne vodi naravnost, temveč po ovinkih. Ko udari zrak od zunaj v nos, zadene ob majhne koščice, ki jim

pravimo školjke. Seveda skozi koščice ne more, zato se umakne okoli očla, naredi ovinek in nadaljuje pot v pljuča. Na tako zamudni poti se pa zrak se greje, ker je v nosni votlini precej toplote. Tako pride v pljuča topel in to je zdravo. Posebno v mrzlih mesecih je to zelo dobro, ker se pri takem dihanju ni treba bati prehlajenja.

To je en vzrok, zakaj dihamo skozi nos. Pa to še ni vse.

Zrak okoli nas je redkokdaj čist. Navadno je v njem polno različne nesnage, ki je seveda večinoma prostemu očesu nevidna. Nos pa zrak lepo precedi in očisti. V nosu rastejo ob vhodu dlačice, ki so podobne grmičku ob vodi. Če teče voda skozi grmovje, obvise vse smeti, bilke, cunje itd. na vejah. Tako se tudi debelejši prah, ki je v zraku, vjame na dlačicah v nosu, da ne more vdreti v pljuča in jih razjedati.

Manjši praški, posebno bolezenske glivice (bakterije) se sicer lahko zmuznejo skozi dlačice, toda bolj globoko v nosu jih zagradi drug stražnik: nosna sluznica. To je kožica, ki je vedno vlažna in prevlečena z lepljivo mokroto. Na to sluznico se love zračne smeti kakor muhe na muhalnik, ki visi od stropa v hiši.

Tako se torej zrak v nosu očisti, da pride ves zal, umit, počesan ni izlikan v pljuča. Ako pa dihaš skozi usta, ni z vsem tem čisto nič.

Kar se je v nosu nabralo nesnage, seveda ne sme ostati notri. Saj bi se nos kmalu zamašil — potem pa dihaj, če moreš! Zato pa znamo kihati in kadar kihnemo, treščimo kup smeti iz nosa ven. Pa tudi vsekavati se znamo in s tem nos še bolj očistimo. Majhni otroci včasih pozabljajo na vsekavanje — da bi jih koklja!

Sedaj vemo, zakaj je treba dihati skozi nos. Da bomo pa to mogli, imejmo nos vedno snažen in prazen. Ako si ga ne moremo sami spraviti v red, pojdemo k zdravniku, da nas ozdravi!

Nos še v drugem oziru varuje naše zdravje. Gotovo veste, da je zdravo vsako gibanje pod milim nebom: hoja, tek, telovadba, plavanje, kolesarenje, telesno delo. Toda ali tudi veste, da preveč gibanja lahko mnogo škoduje? Stopati navkreber v hrib je zelo zdravo, toda nikoli prehitro! Kdor bi hotel v hrib teči, bi si lahko prav močno pokvaril srce.

Kdaj pa je telesnega dela in napora preveč? Zapomnite si tole pravilo: Dokler lahko dihate skozi nos, ni preveč. Če se pa toliko upehate, da morate poklicati usta na pomoč in vleči sapo skozi nje v pljuča, je že preveč! Treba je malo popustiti in se bolj počasi sukati — če hočeš ostati zdrav!

Torej naše zdravje nujno zahteva: Vedno in povsod dihaj skozi nos!

Brat Ladislav.

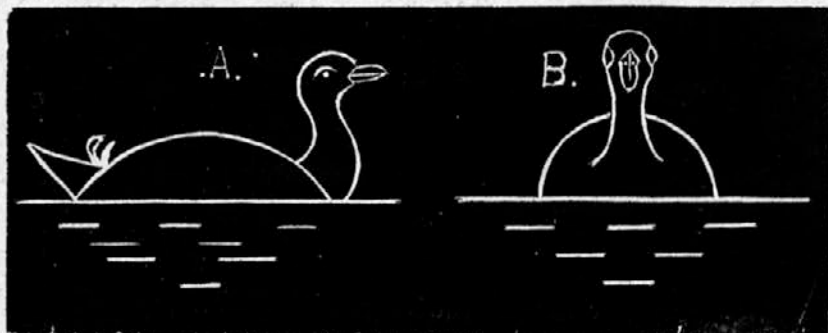
Raca na vodi.

Goski sorodna živalca je — no, kdo ve? — Dobro veste, pa da ne boste mislili, da jaz ne vem, ko tako izprašujem, se bom pa sam prav po šolsko odrezal; Goski sorodna živalca je — raca! Raca rada brodi po vodi:

Raca plava
v vodi rada,
bodi stara
bodi mlada;
ah, kako se veseli,
če se v vodo potopi.

Voda! To je za račico pravi dom! To je menda že šegavi Krjavelj dobro vedel — saj ga poznate — Krjavlja iz »Desetega brata«. — Pravim, dobro je vedel Krjavelj za račje kaprice. Menda so mu race celo po glavi plavale — vedno jih je imel v mislih. Še celo, kadar je bilo treba zakleti, ni našel primernejše kletve ko »Raca na vodi«! (To kletev z mirnim srcem lahko uvrstite med one, ki jih je brat Nardžič nekoč »priporočal« v »Orliču«.)

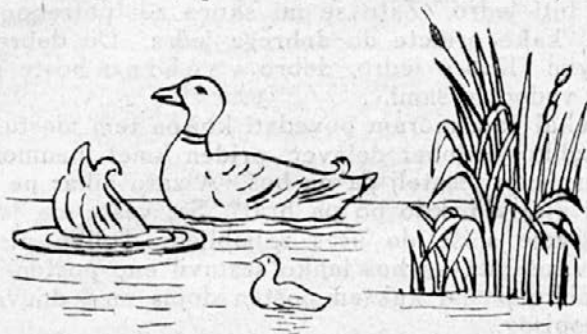
Da boste vedeli, kakšna je raca na vodi, jo bomo v plavalni »drži« narisali. Pride tudi ceneje, ker ni treba narisati cele elipse, ampak samo pol.

Glejte, takole: A. Nariši vodoravno črto, ki naj pomeni gladino in nad njo pol elipse. Spredaj natakni vrat z glavo, zadaj pa repek, in če hočeš, da bo divja raca — še krivčke. Pod črto napravi še par manjših črtic, da bo voda bolj »za-res«, in »raca na vodi« je narejena. — Če jo hočete videti tudi od spredaj, poglejte sliko B in narišite jo.

Za »hec« pa naredite še to, nekoliko bolj izpeljano sliko, ki jo imate na naslednji strani zgoraj.

Kadar bo pa kdo šel na lov na divje race, naj mi pošlje en krivček za spomin, pa mora raco res ustreliti, ne kupiti

v prodajalni za divjačino, kakor delajo »nedeljski lovci«. Tako znam tudi jaz streljati, ki nisem lovec. — Pa z Bogom do prihodnjč!

Ivan Langerholc.

Pisatelj hočeš biti?

»Da, zdaj ko že na Kranjskem vsak pisari, in bukve vsak šušmar daje med ljudi, ta v prozi, oni v verzih se slepari, ti tudi v trop, ki se poti in trudi, ledino orje naše 'poezije' se vriniti želiš.«

Pozdravljen, prijatelj! Poglej, pozdravlja te sam dr. Prešeren!

Je že tako. Časopisov imamo kot listja in trave. In časopisi imajo praznih listov spet kot listja in trave. Vsi ti listi pa hočejo biti napisani, počrnjeni, hočejo ponesti modrost med naš narod, hočejo ga učiti, dramiti, zabavati. Koliko črnila se porabi, preden so vsi naši listi napisani! Koliko rok se giblje po belem papirju, preden so uredniki zadovoljni, potolaženi! Zato ni čuda, da grabite za pero že najmlajši, komaj šolskim klopem odrasli — ali pa še šolarji — in skušate priti tiskani in natisnjeni med svet — če ne drugod, pa vsaj na zadnji strani lista, mogoče celo med smetmi, v »listnici«. Samo da ne pridete na urednikovo gnojišče, v »koš«, pa ste zadovoljni.

In prav je, da poskušate. Mi, kar nas je starejših, se bomo kmalu izkašljali, bomo spregli in šli za Vodnikom, Prešernom, Gregorčičem in za drugimi. Gorje narodu, če ne bo imel novih, mladih moči! Na naših grobovih mora rasti nov rod pesnikov, pisateljev, ljudskih buditeljev in voditeljev.

A ne zamerite, če vam povem, da so vaši »duševni proizvodi« urednikom velikokrat res za »pozejijo«; mislim, da razumete, kaj hočem reči.

Pisal sem vam že, kakšna mora biti zunanja oblika vaših pismenih proizvodov.¹ Zunanost je lupina, to, kar napišete, pa mora biti jedro. Zato se mi skoro zdi potrebno, da vam pokažem, kako pridete do dobrega jedra. Do dobrega jedra, vam pravim. Dobro jedro, dobro vsebin o boste pa morali napraviti vedno le sami.

Še nekaj vam moram povedati koj na tem mestu. Ni vsak za vse. Lahko si dober delavec, priden kmet, neumoren rokodelc; pesnik in pisatelj pa ne boš. A zato nikar ne žaluj. Če bomo vsi pisatelji, kdo bo pa bral? Saj veste, da je vsak pisatelj v svoje spise do ušes zaljubljen. Toliko pisatelja pa vendar moraš biti, da boš lahko sestavil eno pošteno pismo in da boš lahko poslal kakšen pošten dopis med dnevne novice naših časopisov.

Zato pa tale navodila vseeno beri, čeprav ne boš nikdar prištet med izvoljene. Na sedem let vse prav pride.

1. Pridno beri.

Pregovor pravi; Pesnik se rodi, govornik se naredi. Kolikortoliko je ta pregovor resničen. Vendar še ni postavil na laž tistega, ki pravi: Nikdo ni učen iz nebes padel.

Če hočeš biti pesnik in pisatelj, se moraš pridno učiti, zato pa le pridno beri druge pesnike in pisatelje. Predvsem vzemi v roke naše domače. Imamo jih že toliko, da se lahko postavimo z njimi. Izmed tujih bo kvečjemu dijak vzel v roke najprvo tiste, ki so nam najbolj sorodni. Kar pa nas je doma na kmetih, bodimo kar z domačimi zadovoljni.

Nikar ne berimo mrtvih črk, ampak misli. Pesniki — za zgled povem — radi opevajo mladost. Poglej kako to dela Prešeren, kako Gregorčič, kako Medved. Vsak opisuje mladost, pa vsak drugače.

Prešeren: Slovo od mladosti.

Dni mojih lepša polovica kmalo,
mladosti leta, kmalo ste minule;
rodile ve ste meni cvetja malo,
še tega rož'ce so se koj osule.
Le redko upa solnce je sijalo
viharjev jeze so pogosto rjule.
Mladost! Vendar po tvoji temni zarji
srce bridkó zdihuje; Bog te obvarjil ltd.

Gregorčič: Pastir.

Oj pašniki solnčni, lesovje temno,
vi viri, potoki studèni,
ti slap moj grmeči, ti selo mirno,
pri srcu ko nekdam ste meni.

¹ Glej »Orlič«, V. leto, str. 19, 20 in str. 29, 30.

Željno, kakor ded naš v izgubljeni raj
jaz gledam na trate planinske,
solzeč se oziram na mesta nazaj,
kjer sanjal sem sanje detinske.

Tam srečen pastirček sem, glasno pojoč,
veselje srca razodeval.
Poslušal je potnik po dolu gredoč,
moj drug mi je onkraj odpeval.

Bridkosti in boli tam nisem poznal,
pijoč le sladkosti sem rasel;
da bil bi pač vedno tam gori ostal
in čredo očetovo pasel. Itd.

Medved: Pestunji.

Na hribu imena nezabnega; Zale,
kako je precvitala tukaj pomlad,
In hladne vodice so tu šepetale
in cvetju in travi delale hlad.

In v travi so cveli rumeni jegulčki,
poklanjali zvončki jim drobne glavé,
in v zraku so plavali pestri metulčki,
čebele po cvetju letale brenčé.

Iz trave je vsake, iz vsakega lista
dehtelo življenje v pomlajeni svet;
pozdravljala pesem je stvarstvo prečista,
ko ptičev jo zbor popeval je vnet.

Iz cvetja sem spletel kite milobne
In vezal jih s slakom, rastočim iz njiv,
krasil spomenike sem z njimi nagrobne
med nemimi mrtveci radosten, živ. Itd.

Poglejte, kako pisatelji eno ali drugo reč, ki je sama na sebi čisto navadna in skoraj vsakdanja, lepo opisujejo. »Tako, da bi lahko kar z roko zagrabil«, pravi naš narod. Ali je že bral kdo izmed vas v »Mentorju« Finžgarjev popis nedelje na deželi?¹ To je nekaj tako lepega, da se smeš kar na pamet naučiti. Le beri in boš videl, da ne pretiravam:

»Veliki zvon je zabučal iz lin na fari. Od gore do gore je zadonelo kakor božji glas. Na polju se je pripognilo v tihošumečih valovih zlato žito, vse oškropljeno od nebeške rose. Na vsako okno je potrkal glas zvona in zaklical: Otroci — nedelja! Nedelja tebi — oče — nedelja hlapcu, nedelja hlevu. In razgrnilo se je nad faro do konca in čez konec naprej do prve in devete sosedé: Sveta nedelja. Pa je zavladal božji mir. Zapuhtelo je nad hribi kakor kadilo proti nebu. Vesela slovesnost je umila žuljeve roke, otrla potni obraz. Zašumela so nagubana krila, zacvrkale visoke škornje in korak ni bil pre-

¹ »Mentor«, I. II. str. 51. Spis »študent naj bo«, kjer je ta popis nedelje, je izšel tudi v posebni knjigi.

širen in ne gnan od skrbi. Slovesen je bil in umerjen; tako se spodobi svetišču — in v svetišče je pretvoril zvon polje in travnik, log in goro. In na vasi! Kdo bi si upal nespodobno teči skozi vas, ali da bi zaškripalo kolo težkega voza, da bi pokal bič in klel voznik — danes na sveto nedeljo. Beli rokavci dvigajo škafe ob studencu, pri koritu se oceja zlagama živina. Danes se ne mudi! Da bi komat oklenil Luci težko grivo, da bi jarem stisnil roge voletu — danes? Danes postavajo fantje s konji, ki so jih prignali napajat. Brzda ne zvenči, zakaj na baržunastih telovnikih cingljajo tolarji ob težkih, srebrnih verigah. In kadar ti done, tedaj je na vasi, kakor se je zapisalo na Sinaju: ne delaj ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec in ne tvoja živina...

In kadar je zabučal vnovič. Iz postavnega doma, iz lesene bajte, od vsepovsod so se pojavljale prazniške postave; dekleta z nabranimi belimi rokavi, kakor iz cukra, za svilenim nedrjem nagelj in rožmarin, v roki zobčasto ruto... Fantje: suknjič čez ramo, tolarji ob verižicah — cink — cink — in pod vrhom z rdečim opisane škornje — cvrk — cvrk — to je praznik. Celo stare mamice petdesetletna šajovka, ki se je modrikasto izpreminjala v solncu — celo ta sama živa, sveta nedelja. In skozi vas so rasle gruče — in zunaj vasi so se potopile v morje žita in plule med njih od vseh štirih vetrov, kakor bi živih rož nasadil po zelenih pšeničnih valovih — — —

(Dalje prihodnjič.)

Za bodrilo in razvedrilo.

Težke naloge.

1. Lelošnji »Orlič« ima na naslovni strani novo sliko. Nekateri jo tako čudno gledajo, kot bi nič ne vedeli, kaj predstavlja. Kaj pravite, Orlič in Orličice? Kdo bi znal lepo opisati to sliko in povedati, kaj pomeni? Kdor si upa, naj hiti in naj pošlje spis do 30. septembra uredništvu »Orliča«. Kdor bo najlepše napravil, bo prišel njegov spis v »Orliča« in še lepo knjigo bo dobil v dar.

2. Marko je imel v skledi 10 jajc. Rekli so mu pa, naj teh 10 jajc razdeli med 10 ljudi tako, da bo ostalo eno jajce v skledi. Marko je malo pomislil in je nalogo izvrstno rešil. Ali bi jo ti znal? Kako je Marko napravil?

3. Janko je naročen na list, ki ima zelo veliko obliko. Nekoč ga je razgrnil na tla. Jankova brata Štefek in Drejček sta stopila vsak na en rob lista, pa si nista mogla podati rok. Ali je res tisti časopis tako silno velik? O ne, saj bi bil tudi »Orlič« dosti velik za tak poizkus. Kdo bi vedel povedati, kako se to napravi?

prišli. Udeležili smo se tudi procesije na veliko soboto, imeli dvakrat skupno sv. obhajilo ter šli na izlet k Novi Štifti, kjer smo imeli srenjski nastop.

»Orliča« dobivamo 30 izvodov. Bog živil! Lavrič Alojzij.
K r a k o v o - T r n o v o. — Dragi brat Nardžič! Hodim k mladenkam našega orliškega krožka. Ker smo se v šoli učile metriko, sem poizkusila sestaviti za »Orliča« pesem: »Šolska tabla«. Če se Vam zdi dobra, Vas pozdravljam. Bog živil! Angela Šimnovc.

Šolska tabla.

V šoli stojim
in mnogo trpim,
trpinčijo me
učencev roke.

Oh! črna sem vsa,
kot kaka vdova,
nato pa kot nevesta sem,
vsa z belim okitena cvetjem.

Učitelj pa stopi pred me
in riše in briše me.
A hujše se meni godi,
in kmalu hišica stoji

na moji črni kožici.
Ko stopi učenec s klopi,
drži me jako trdo,
vseeno nariše grdo.

A, hvala bodi Bogu,
konec je letu šolskemu,
konec težav je že,
zdaj odpočijmo se!

Podgrad. — Prosva Vas, br. Nardžič, da bi dali to pripovedko v »Orliča«. Vam in vsem kličeva Bog živi! — Branislava in Hedvika Povše.

Pripovedka o piskerčku.

Deklica je pri pometanju našla krajcar. Za ta krajcar si je kupila piskerček. Nekoč je šla z njim po jagode. Tam jo je zajela noč. Deklica pa je prekucnila piskerček in zlezla notri.

Kmalu nato pride muha in reče: »Kdo je tu notri?« Deklica pa odgovori: »Jaz, deklica sirota!«

»Ali imaš zame kaj prostora?« vpraša muha. »Le kar notri zlezi,« odgovori deklica. Pa priskaklja še žabica in vpraša: »Kdo je tu notri?« »Jaz, deklica sirota in muha pobrculja,« se oglasi deklica. »Bo tudi zame kaj prostora?« »Kar notri pojdi,« pravi zopet deklica.

Še sedaj ni imela deklica miru. Takoj pride zajček in zakliče: »Kdo je notri?« »Jaz, deklica sirota, muha pobrculja in žabica prekuculja,« reče deklica in zajček nadaljuje: »Mogoče je tudi zame kaj prostora?« »Le kar notri pojdi,« se oglasi deklica.

Kmalu pride še lisica in vpraša: »Kdo je tu notri?« »Jaz, deklica sirota, muha pobrculja, žabica prekuculja in zajček hlapček!« Tudi lisico je vzela deklica k sebi.

Proti jutru pride medved in pobara: »Kdo je tu notri?« »Jaz, deklica sirota, muha pobrculja, žabica prekuculja, zajček hlapček in lisica dekla!« Ne da bi prosil, je začel nerodni medved lesti v piskerček, a piskerček je počil in so se vsi tako ustrašili, da so bežali vsak na svoj kraj.

R a k a. — Dragi br. Nardžič! Zvedele smo, da imate še drugo ime, in tudi vemo, kdaj je na tisto ime Vaš god. Zato sprejmite naše voščilo.

Dan veselja je napočil,
dan je Vašega godu,
v srcu željo je povzročil,
dvignil misli nam k Bogú.

Večni Bog in Oče mili
srečo pravo naj Vam da.
Da bi srečni vselej bili,
to želimo iz srca.

Bog živi! Vdane Orličke.

V nabiralnik.

Poljane, Krmelj Leopold. — Na Blegoš nas bo najbrž v prihodnji številki povedla Brigita Demšar z Martinj vrha. Z menoj ni letos nič za na Blegoš — ali si Ti bil med tem?

Šmartno, Anton Stojan. — Vendar se je tudi od Vas eden oglasil. Skrajni čas je že bil. Prav žal mi je, da se nisem mogel odzvati vašemu vabilu za dan sv. Alojzija. Sem moral takrat na Limbarsko goro. Da je bilo le lepo. Vse prav iskreno pozdravljam.

Loški potok. — Krepki, junaški in neustrašeni četi bratcev v visokem Loškem potoku prav posebno lepe pozdrave!

Krakovo-Trnovo, Angela Šimnovec. — Tvoje pisemce s pesemco sem sicer dejal na Veselo pošto, toda pazi, da Tvoja gospodična učiteljica ne dobi v roke te številke — sicer dobiš ravno iz metrike — kljuko! Le brž še enkrat v roke pesniški »meter« in na novo premeri, če so vsi verzi po naprej določeni meri. Meni se ne zdi. O drugih napakah pa tu ne bom govoril. Pridno študiraj razpravo g. Langerholca — rado-veden sem, s kakšnimi občutki bo ta gospod bral Tvojo »šolsko tablo«...

Podgrad, Povšetovi dve. — Kje sta dobili to pripovedko? Ali sta si jo sami izmislili? Hm! Ako ne, je treba vedno povedati, odkod je vzeta. Če se kar neke prepiše, pa nič ne pove, se to imenuje — književna tatvina! Torej prihodnjč mora biti to povedano, zato hitro sporočita!

Središče, Leopold Berce. — Gospod pisatelj Meško je poslal za Tebe svojo najnovejšo knjigo »Našim malim«. Podaril Ti jo je zato, ker si se ga spominjal v »Orliču« ob njegovi petdesetletnici. Knjigo sem Ti poslal, upam, da si jo prejel. Cestitam! — Ker so drugi gotovo rado-vedni, kakšno knjigo si prejel v dar od tako odličnega gospoda, naj povem, da so v njej pesmi, pripovedni spisi in tudi ena igra. Knjiga je lepa in jo vsem priporočam — toda drugi jo morate kupiti, ker vsem je g. pisatelj ne more pokloniti, jaz pa tudi ne, ko imam samo eno. Stane pa 15 Din in se dobi v bukvarnah.

Vsem, ki si žele lepih iger. Izšla je prav imenitna igra za dečke, ki se imenuje »Palček Potep«. Obsega tri dejanja in se godi v kraljestvu palčkov. Igra je čisto nova in jo povsod lahko igrajo. Naroča se pri »Sveti vojski« v Ljubljani. En izvod stane 5 Din, igrati je pa ne smete drugače, da si naročite in plačate pet izvodov obenem. Le pridno naročajte! Zadostuje, da vzamete dopisnico in napišete: »Sveta vojska«, Ljubljana. Zadaj pa: Naročam igro »Palček Potep«. Izvodov... Potem dodaj natančen naslov.

Raka, Orličke. — Ve ste me pa tako vjele, da se res ne morem izmuzniti. Kdo Vam je le povedal, da imam jaz več imen? Naj bo kakor hoče, za Vaše lepo voščilo se Vam iskreno zahvaljujem. Bog plačaj!

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti« (dr. Stanko Žitko). — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina (VI. letnik) za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din na leto, za vse druge naročnike 12 Din. — Urednik: Fran Zabret. — Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.